

نخستین شیعیان در آمریکا و کانادا

هر چند تا قبل از ۱۹۰۰، تعدادی مسلمان شیعی اصیل در آمریکا، از هند و ایران آمده بودند ولی بر اساس اطلاعات موجود، میان سالهای ۱۹۰۰ تا ۱۹۱۴، چند صد مسلمان شیعی عرب از لبنان، سوریه، عراق، بحرین و عربهای منطقه شرقی عربستان به آمریکای شمالی آمدند. ورود بیشتر آنان در سال ۱۹۰۸ بوده است.

تعداد کمی از اعراب مسلمان از مراکش، سودان و یمن نیز در طول این سالها به شمال آمریکا آمدند. اعراب شیعی در ایالت های نیویورک، ماساچوست، داکتا، مینسوتا و مونتانا در آمریکا و استان های Alberta, Manitoba, Ontario در کانادا پراکنده شدند.

قبل از جنگ جهانی اول، بسیاری از شیعیان به عنوان فروشنده دست دوم، نهر کن، چوب بر، سازنده ریل راه آهن و معدنچی، مشغول به کار شدند، و حتی برخی از آنها برای ساخت کانال به پاناما مهاجرت نمودند. پس از ۱۹۲۰، بسیاری از آنها زمین های کوچکی خریدند، ولی بقیه در شهرهای دیترویت، شیکاگو، پیتزبورگ به سوی کارخانه ها سرازیر شدند، و در آنجا تعداد کمی از آنها میوه فروشی، رستوران، قهوه خانه و یا آرایشگاه باز کردند.

در دهه ۱۹۲۰، گروه کوچکی از شیعیان لبنانی به دیترویت رسیدند تا در کارخانه های مونتاژ کار کنند، و در آنجا اولین اجتماع دائمی شیعیان را در دیربرن تأسیس کردند. در بین سالهای ۱۹۲۰ و ۱۹۳۸، هزاران شیعی از لبنان، سوریه عراق، بحرین، عربستان سعودی، آذربایجان، ایران، افغانستان و هند به آمریکا سفر کردند.

در دهه ۱۹۴۰، صدها شیعه در مرکز شهر نیویورک، هر ساله عید قربان را در هارلم و برودوی با جشن هایی خیره کننده برگزار کردند.

صدها شیعی در دیربرن، هر ساله به مناسب شهادت امام حسین (ع) مراسم عزاداری برگزار می کنند.

گروه خوجه ها که شیعیان دوازده امامی هستند، بخش فعالی از جمعیت شیعیان در شمال آمریکا را تشکیل می دهند. به جز آمریکا، آنان در ایالت سند، گجرات و بمبئی و همین طور در شرق و جنوب افریقا، عربستان، سری لانکا و میانمار (برمه)، نیز حضور دارند.

در اوایل دهه ۱۹۷۰، به موازات برخی از دشواریهای سیاسی و اقتصادی، که در کشورهای شرق افریقا پیش آمد، سکونت دارند. بسیاری از خوجه ها، به تدریج از کشورهای افریقای شرقی (اوگاندا، تانزانیا و کنیا) به کانادا و آمریکا مهاجرت کرده و موفق شده اند تجارت و سازمان های مذهبی خاص خود را تأسیس نمایند.

تشیع در آمریکای امروز

جامعه ی شیعیان آمریکا را در وهله ی نخست می توان به دو گروه بزرگ تقسیم کرد :
گروه اول، شیعیان مهاجری هستند که حدود صد و هشتاد سال پیش، از کشورهای مسلمان به آمریکا مهاجرت کردند .

گروه دوم، آمریکایی هایی هستند که به علت های گوناگون، مسلمان شیعه می شوند.

گروه اول: شیعیان مهاجر

نخستین گروه شیعیان مهاجر، از حدود صد و هشتاد سال پیش، از لبنان و سوریه به آمریکا مهاجرت کردند و در شهرهای دیترویت میشیگان و راس و داکوتای شمالی ساکن شدند .

نقشه شماره ۲۶۵: نقشه آمریکا

این مهاجرت بین سالهای ۱۸۲۴ تا ۱۸۷۸ صورت پذیرفته است. در سال ۱۹۲۴، دولت آمریکا قانونی را تحت عنوان «قانون منع ورود آسیایی ها» (Asuab exekysuib Act) (که به نوعی مفهوم نژادپرستی را نیز در برداشت، وضع کرد و با تمسک به آن، از ورود آسیایی هایی که از نظر آنان رنگین پوست محسوب می شدند و از نظر فرهنگ و رفتار، با سفیدپوستان اروپایی تبار آمریکا متفاوت بودند، ممانعت کرد.

پس از جنگ جهانی دوم، این قانون تعدیل شد و آسیایی ها و از جمله مسلمانان و شیعیان، توانستند به آمریکا مهاجرت کنند.

اینک بزرگ ترین جمعیت شیعی در آمریکا در شهر دیترویت میشیگان، با سیصد هزار آمریکایی عرب تبار، و بیشتر لبنانی ساکن است.

در جنوب شرقی این شهر، یکی از بزرگترین مساجد آمریکا، یعنی مرکز اسلامی دیترویت، در سال ۱۹۲۰ میلادی ساخته شد.

این مرکز، نزدیک کارخانه ماشین سازی فورد آمریکا ساخته شده است، زیرا بیشترین مهاجران عرب، در بدو ورود به آمریکا در آن کارخانه مشغول به کار شدند.

گفتنی است که شیعیان مهاجر، تنها عرب تبار نیستند، بلکه ایرانی ها، پاکستانی ها و دیگر ملیت های غیرعرب نیز در میان آنان وجود دارند.

به طور کلی، نکته مهم درباره شیعیان مهاجر، آن است که این گروه، غالباً در نیازهای مربوط به دینشان، از جمله مراسم ازدواج، طلاق و تدفین مردگان، به سوی مراکز اسلامی می آیند. علاوه بر این مراکز اسلامی، محلی برای تجمع همولایتی ها، تدریس و یادگیری زبان مادری و... می باشند.

در این میان، مراکزی وجود دارد که محلی برای تجمع مسلمانان، بدون توجه به قومیت و ملیت، می باشد، مانند مرکز اسلامی آیت الله خویی در نیویورک، که معمولاً ایرانی ها، عراقی ها، لبنانی ها، خوجه های پاکستانی و آمریکایی ها در مراسم آن شرکت می کنند و یا مرکز امام علی علیه السلام، در نیویورک، که هرچند بیشتر فعالان آن ایرانی هستند، ملیت های دیگر نیز به آنجا رفت و آمد می کنند.

به جز مراکزی که مدیریت آنها با اشخاص روحانی است، مراکزی نیز وجود دارند که اداره آنها با اشخاصی است که هیچ حسّ فعال مذهبی ندارند. این گونه مراکز، از نظر

سیاسی، کاملاً لیبرال هستند. خانم ها از نظر حجاب، در این مراکز (و فقط در محدوده این مراکز) به یک روسری اکتفا می کنند.

صدها گروه شیعی دیگر نیز در آمریکا وجود دارند، از جمله: گروه «انصارالله» که گروهی است با اعضای سیاهپوست از مهاجران سودانی و آمریکایی و عقاید شگفتی دارند.

رهبر این گروه، سودانی است و معتقد است پیامبر (ص) و ائمه (ع) سیاه پوست بوده اند و به همین دلیل کنار گذاشته شده اند!

گروه دوم: آمریکایی های شیعه

گروه دوم، آمریکایی های سیاه پوست و سفیدپوستی هستند که از راه های گوناگون، از جمله با تبلیغات تصوف، شیعه شده اند. تصوف در آمریکا بیشتر از طریق فرقه نعمت الهی تبلیغ می شود. همین طور پیروان نوربخش خانقاه های متعددی در شهرهای آمریکا و اروپا ایجاد کرده اند و برخلاف فرقه های دیگر به انجام احکام ظاهری دین کمتر مقید هستند.

شیخ فضل الله حائری عراقی رهبر یک گروه صوفیان، روحانی زاده ای از اهالی نجف و مهندس نفت بود که سالها پیش تبلیغات خود را در کالیفرنیا آغاز کرد. وی در یک مقطع در پوشش تقیه، تشیع خود را پنهان کرد، اما در دوره ای دیگر آن را آشکار نمود. پس از آن بود که نیمی از هوادارانش او را به اتهام تشیع ترک کردند، ولی کسانی که باقی ماندند، شیعه شده و به فعالیت پرداختند از جمله انتشارات «الزهر» را تأسیس کردند و مجله ای نیز با عنوان «نورالدین» چاپ کردند .

فضل الله بعدها مورد آزار دولت آمریکا قرار گرفته به انگلیس و سپس جنوب افریقا رفت. پیروان او در آمریکا هنوز از فعالان محسوب می شوند و به سبب چاپ آثار باارزشی، مانند ترجمه «گلشن راز» شبستری و برخی از آثار حیدرآملی مشهور هستند. شیعیان سیاه پوست آمریکا بیش از هرگروه دیگری با سیاست آمریکا مخالفت می کنند. سیاست و فرهنگ آمریکا را ظالمانه می دانند و با هروسيله ای ، حتی با پوششی غیرمتعارف به مقابله با آن می پردازند .

شیعیان آمریکایی آفریقایی تبار، به ویژه، به بعد عرفانی علاقه خاصی دارند. بسیاری از آنان، طالب کتابهای انگلیسی در زمینه معارف شیعه هستند و هر ساله هزاران جلد از

این قبیل کتابها از مراکز شیعی خارج و داخل آمریکا در اختیار آنان قرار می گیرد. نکته درخور توجه درباره شیعیان آمریکا این است که گروه شیعیان مهاجر، بیشتر در جهت همگون شدن با فرهنگ آمریکا و آمریکایی حرکت می کنند، در حالی که گروه دوم، یعنی آمریکایی های شیعه شده همواره در مخالفت با آمریکا - درعرصه های سیاست و فرهنگ - هستند. این دوگانگی، گاه این دو گروه را برابر یکدیگر قرار می دهد.

گروه های شیعی دیگری نیز در آمریکا فعال هستند، از جمله گروه خوجه ها در نیویورک که به علت فعالیت های انتشاراتی شان مشهور هستند. انتشارات Tahrike Tarsile Quran متعلق به جماعتی از آنها است که به چاپ قرآن مشغول است. عضو بسیار فعال این گروه، عون علی خلفان است که ترجمه انگلیسی قرآن را از شاکر و ترجمه ی میراحمدعلی را برای اولین بار در سال ۱۹۸۸ چاپ کرد. وی دهها ترجمه از قرآن منتشر کرده و در سراسر آمریکا و دنیا پخش نموده است.

غیر از مراکز اسلامی شیعیان، چندین سازمان شیعی دیگر نیز در آمریکا فعال هستند، از جمله در شهر مدینه، در ایالت نیویورک و نزدیک به کانادا، حوزه علمیه کوچکی تأسیس شده است .

سازمان دیگری به نام «سازمان جوامع مسلمان اثناعشری آمریکای شمالی» در سال ۱۹۸۶ تأسیس شده است که برای ایجاد وحدت میان شیعیان آمریکای شمالی تلاش می کند و اعضای آن، سازمان ها و مراکز شیعی هستند، نه افراد. این مرکز، زمینه همکاری سازمان های تابعه در امور دینی، آموزشی، اجتماعی و اقتصادی را فراهم می کند .

سازمان بسیار مهم و مشهور دیگری در آمریکا وجود دارد به نام فدراسیون جهانی جوامع مسلمان شیعه خوجه که مدیریت آن را حاج حسین ولجی عهده دار است . البته سازمانها و مراکز شیعی دیگری نیز وجود دارند که به فعالیت مشغول اند. یکی از دشواری های موجود برای شیعیان آمریکا، برخورد با فرهنگ آمریکایی از یک سو و سیاست های آمریکا به ویژه در خاورمیانه، از سوی دیگر است.

غالب شیعیان لیبرال، بویژه پس از یازدهم سپتامبر، تلاش کردند تا نشان دهند که کمترین مشکلی با آمریکا ندارند. علاوه بر فدراسیون خوجه ها، برخی از رهبران دیگر جامعه شیعه نیز همراهی خود را با دولت آمریکا اعلام کردند. این در حالی است که

شماری دیگر در این زمینه با احتیاط عمل کردند. شیعیان لبنانی، غالباً حامی حزب الله هستند.

درباره شمار شیعیان آمریکا اطلاعات دقیقی در دست نیست. یک منبع درباره فرقه های شیعه موجود در آمریکا، منهای اثنی عشری ها که غالب شیعیان را تشکیل می دهند، می گوید: فرقه های شیعی، مثل بَهره و زیدی در آمریکا بسیار کم است، ولی اسماعیلی ها درصد بالاتری از شیعیان آمریکا را تشکیل می دهند و این گروه برای شرکت ها و افراد اسماعیلی مذهب، فعالیت های خاصی دارند.

در مقابل این گروه، شیعیان دوازده امامی نیز فعالیت هایی دارند که توانسته اند بسیاری از اسماعیلی ها را اثناعشری کنند. در این میان، فردی که نقش اساسی در این زمینه دارد، شیخ پویا یزدی از بمبئی می باشد.

بسیاری از شیعیان پاکستانی که در جلسات شیعیان اثنا عشری شرکت می کنند، یکی دو نسل قبل، اجداد آن ها اسماعیلی مذهب بودند و این، تحوّل بزرگی است.

از سوی دیگر اسماعیلی ها چون اجازه نمی دهند فرقه های دیگر در مساجد آن ها نماز بخوانند، نتوانسته اند فرقه های دیگر را جذب کنند.

وی در باره گرایش به تشیع در میان امریکاییها می گوید: گرایش شدیدی به شیعه در آمریکا دیده نمی شود، ولی بر اثر حضور شیعیان در آمریکا، زمینه های خوبی برای مقایسه شیعه و سنی پیدا شده است که این می تواند مبشر خوبی برای آینده شیعه باشد، به خصوص بعد از جنگ سی و سه روزه اسرائیل برضد لبنان و برخورد شیعیان لبنان و رعایت نکات اخلاقی، این مسأله تأثیر مثبتی در گرایش به تشیع داشته است، لذا به دلیل محبوبیتی که برای شیعیان آن جا پیدا شده بود، مبلغ کلانی از مردم آمریکا برای حزب الله لبنان جمع آوری شد. دلیل دیگر برای محبوبیت حزب الله این است که امریکا حزب الله را به عنوان شیعه معرفی کرد و سپس این گروه را به عنوان گروه تروریست و شرور به ایران ارتباط داد، ولی با این حال، مردم امریکا با دیدن نتیجه جنگ و با توجه به این که قدرت نظامی حزب الله در مقابل اسرائیل بسیار ناچیز بود و صنایع پیشرفته جنگی نداشتند، و تنها از موشک و سلاح شخصی استفاده کردند و در عین حال توانستند با رعایت نکات اخلاقی، مدت زیادی مقاومت نمایند، نسبت به آن شیفته شدند.

در مقابل، اسرائیل بیشترین تلفات را بر غیرنظامیان وارد کرد، ولی حزب الله تعداد کمی از غیرنظامیان اسرائیل را کشت. این برخوردها، موضوعاتی است که مردم آمریکا دیدند و با نسبت سنجی، اقدامات طرفین را مقایسه کردند و متوجه شدند حق با چه طرفی است.

جامعه شیعیان، پس از اهل تسنن، بزرگترین گروه مسلمانان در ایالت متحده آمریکا می باشند و شیعه اثنی عشری قریب به اتفاق این گروه از مسلمانان را تشکیل می دهد. از ده میلیون مسلمان در آمریکا، از جمله مسلمانان سیاه پوست بومی آمریکا، نزدیک به دو میلیون نفر از مذهب شیعه هستند. به عبارت دیگر از هر ده نفر مسلمان در ایالت متحده، دو نفر از شیعیان هستند و بزرگترین گروه مسلمانان شیعه را ایرانی ها که نزدیک به یک میلیون (نفر) می باشند، تشکیل می دهند.

سایر شیعیان آمریکا از کشورهای عراق، لبنان، افغانستان، عربستان سعودی، پاکستان، هند، آذربایجان، تاجیکستان، ترکمنستان و سوریه بوده و تعداد قابل توجهی نیز از سایر ممالک و سرزمین های اسلامی هستند. مهاجرت چند سال اخیر مسلمانان به آمریکا به ویژه از کشورهای پاکستان، عراق، بحرین و سواحل خلیج فارس، بنگلادش، آفریقای شمالی و جنوبی و آسیای مرکزی، جمعیت شیعیان را در آمریکا افزایش داده است.

جامعه شیعیان در آمریکا، به ویژه پس از جنگ جهانی دوم و در دهه های بین ۱۹۵۰ تا ۱۹۷۰ بر اثر افزایش مهاجرین ایرانی و لبنانی و عراقی، به ویژه دانشجویان، بخش بسیار مهمی را از جمعیت مسلمانان در ایالات متحده تشکیل می داد ولی اهمیت شیعیان از جنبه های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی با پیروزی انقلاب اسلامی ایران و توجه فوق العاده مردم و افکار عمومی به بیداری مسلمانان گسترش پیدا کرد.

جامعه شیعیان در دهه های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰ در آمریکا فعال ترین و مهم ترین گروه سیاسی را تشکیل می داد. مثلاً انجمن دانشجویان مسلمان که تحت نظر و رهبری ایرانیان مقیم آمریکا و کانادا اداره شده و فعالیت می کرد، نقش بسیار بزرگی در بسیج مسلمانان و آگاهی افکار عمومی آمریکا در دوران انقلاب اسلامی داشت.

تعداد زیادی مؤسسات شیعی در ایالات مختلف آمریکا وجود دارد که به طور عمده در برگزاری مراسم مذهبی، کمک به تشرّف افراد به اسلام، انتشار نشریات مذهبی، ارائه

دروس حوزوی و دینی و نیز اداره برخی از مدارس که دانش آموزان آن فرزندان شیعیان هستند، فعالیت دارند. مؤسسه امام علی علیه السلام در نیویورک و مرکز اسلامی در واشنگتن یکی از قدیمی ترین مؤسسات مذهبی فعال است. همین طور مرکز اسلامی امام خویی طی دو دهه گذشته یکی از مراکز فعال مذهبی در نیویورک به شمار می آید .

برخی از مهم ترین مراکز شیعی در آمریکا عبارت است از: مرکز فرهنگی - اسلامی در هوستن با مدیریت جعفر امیر، مرکز تمدن اسلامی در کالیفرنیا با مدیریت کمال ابوشمسیه، مرکز اسلامی در آمریکا در دیربورن با مدیریت سیدحسن قزوینی، مرکز اسلامی امام خویی در نیویورک با مدیریت شیخ فاضل سهلانی، حوزه قائم عجل الله تعالی فرجه با مدیریت شیخ صفدر علی، مؤسسه امام علی علیه السلام با مدیریت شیخ مکی حائری و حاج عبدالله القریش، جمعیت اسلامی اهل البیت (مرکز امام مهدی (عج) در سانتیاگو با مدیریت شیخ صفدر رازی، مؤسسه شیعی حقوق بشر شهر سنت لوئیس با مدیریت سیدنورالیاstry، مؤسسه جهانی تمدن اسلامی در ویرجینا با مدیریت ابومصطفی الحائری، مرکز فرهنگی اسلامی در پنسیلوانیا، مؤسسه مکارم اسلامی در پنسیلوانیا با مدیریت شیخ مازن السهلانی، مؤسسه امام صادق (ع) در لوس آنجلس با مدیریت دکتر رضا خالصی، جمعیت عراقی اسلامی در دیربورن .

روشن است که شمار مؤسسات شیعی بسیار بیش از اینهاست و اینها جدای از حسینیه ها و مساجدی است که در طول سال به ویژه در ایام رمضان یا محرم به فعالیت های تبلیغی اشتغال دارند.

حوزه علمیه ولی عصر(عج) در اصل کلیسایی بود که در سال ۱۹۷۹ توسط دکتر سراج الحسن عابدی خریداری شده و جهت مسلمانان شیعه وقف گردید.

از سال ۱۹۸۷ با راهنمایی مرحوم سیدصفدرحسینی نجفی رئیس حوزه علمیه لاهور کار حوزه علمیه ولی عصر(عج) آغاز گردید. این مدرسه در طول فعالیت خود دهها دانشجوی علوم دینی را تربیت کرده و با ارائه برنامه منظم طی این سالها فعالیت داشته است.

حوزه علمیه امام مهدی(عج) نیز از سال ۱۳۷۴ش فعالیت خود را در امریکا آغاز کرده و طی دوره های چهارساله به تربیت طلاب خواهر و برادر مشغول بوده و هست .

شیعیان کانادا

مقدمه

کانادا، از نظر مساحت، رتبه دوم کشورهای جهان را دارد، چنان که از جمله هشت کشور صنعتی محسوب می شود. بخاطر وسعت خاک آن کشور، دولت کانادا هرساله صدها هزار مهاجر و پناهنده را در کشور خود جای می دهد.

نظر به چند فرهنگی بودن نظام کانادا و به خاطر بالابودن سطح توسعه اجتماعی و خدمات رفاهی آن، روز به روز بر تعداد مهاجرانی که از کشورهای خود به کانادا کوچ می کنند، افزوده می شود. به منظور بررسی وضع جامعه شیعه در کانادا و انسجام بهتر مراکز و مؤسسات آنان، مجمعی در کانادا در سال ۱۳۷۲ افتتاح گردید.

نقشه شماره ۲۶۶: نقشه کانادا

مجمع مذکور تاکنون توانسته است با برگزاری کنفرانس منطقه ای سالانه و انتشار مجله ای به صورت فصلنامه به نام THE RIGHT PATH و برگزاری مراسم مشترک برای عموم مراکز اسلامی در مناسبت‌های خاص و برقراری ارتباط با مراکز اسلامی، تا حدودی به اهداف فوق دست یابد .

تعداد مردم کانادا براساس سرشماری سال ۱۹۹۹ میلادی ۳۰۵۷۲۵۴۴ نفر و تعداد مسلمانان ۱۱۱۰۰۰ نفر اعلام گردیده است .

جامعه شیعه که در حدود ۳۰۰۰۰۰ نفر برآورد می شوند، در شهرهای بزرگ کانادا زندگی می کنند :

تورنتو حدود ۸۵۰۰۰ نفر

مونترال حدود ۵۰۰۰۰ نفر

ونکوور حدود ۴۰۰۰۰ نفر

کلگری حدود ۸۰۰۰ نفر

وندزر حدود ۱۰۰۰۰ نفر

اتاوا حدود ۱۲۰۰۰ نفر

جمعی از آنان هم در شهرهای هملتون، ادمنتون، ونی پگ، لندن انتاریو، بروکس، و کچنر زندگی می کنند.

مراکز و سازمانها

جامعه مذکور در کانادا افزون بر شصت مرکز و مؤسسه اسلامی را در شهرهای بزرگ و کوچک اداره می کنند.

تورنتو ۲۵ مرکز

مونترال ۱۰ مرکز

ونکوور ۸ مرکز

اتاوا ۵ مرکز

وندزر ۴ مرکز
هملتون ۲ مرکز
ادمنتون ۲ مرکز
کلگری ۲ مرکز
کچنر ۲ مرکز
لندن ۲ مرکز
نایاگرافالز ۱ مرکز
هالی فکس ۱ مرکز

مؤسسات آموزشی شیعیان در کانادا، شامل حوزه، آکادمی اسلامی و مدارس اسلامی و پاره وقت می باشد .

حوزه

ساختمان بزرگی در شهر وندزر کانادا بمنظور افتتاح حوزه در نظر گرفته شده و بودجه آن توسط برخی از تجار پرداخت می شود.

آکادمی علمی اسلامی

تا کنون حداقل سه آکادمی اسلامی در شهرهای مختلف کانادا وجود دارد :

۱. آکادمی اسلامی در شهر ونکوور کانادا که توسط آقای قاسمعلی اداره می شود.
۲. سازمان آموزش علوم اسلامی که توسط جمعی از جامعه خوجه در تورنتو افتتاح شده است .
۳. مؤسسه ای آموزشی هم تحت عنوان «مرکز مطالعات علمی اسلامی کانادا» در شهر تورنتو ثبت شده است و مقدمات شروع کار آموزشی را طی می کند .

مدارس

مدارس جامعه شیعه مذهب بر سه دسته است:

- ۱- مدارس رسمی: مدرسه ای در شهر تورنتو به نام مدرسه اسلامی امام صادق (ع) و سه مدرسه رسمی هم در شهر مونترال قرار دارد.

۲- مدارس رسمی فارسی: سه مدرسه در تورنتو و مدرسه ای هم در اتاوا و مونترال افتتاح شده است .

۳- مدارس پاره وقت: دهها مدرسه پاره وقت که در روزهای آخر هفته و به منظور آموزش قرآن و زبانهای عربی و فارسی افتتاح شده، در اکثر شهرها وجود دارد.

وضع جامعه شیعه در هر استان

الف - استان Ontario

استان مذکور از نظر تجاری و اقتصادی دارای ارزش خاصی می باشد. تعداد مردم آن بالغ بر ۱۱۵۵۹۰۰۰ نفر است. مرکز آن، شهر تورنتو است. پراکندگی مردم جامعه شیعه در آن استان عبارت است از :

۱- شهر تورنتو Toronto

شهر تورنتو حدود ۴۰۰۰۰۰۰ نفر جمعیت دارد. دو دانشگاه معروف کانادا به نامهای دانشگاه تورنتو و دانشگاه York در آن قرار گرفته اند .
در حدود ۸۵۰۰۰ نفر شیعه در شهر تورنتو زندگی می کنند. دهها هزار تن از آنان مهاجرانی ایرانی و باقی از سایر کشورها هستند:

نسبت حضور آنان عبارت است از :

ایران ۶۰۰۰۰ نفر

پاکستان و خوجه ها ۱۵۰۰۰ نفر

افغانستان ۶۰۰۰ نفر

عراق ۲۰۰۰ نفر

لبنان ۲۰۰۰ نفر

مراکز شیعی در تورنتو :

شماره	نام مرکز اسلامی	زبان	مشخصات
۱	مرکز اسلامی جعفری	اردو English	توسط جامعه خوجه اداره می شود و روحانی آن آقای رضوی است
۲	مرکز اسلامی المهدی	اردو English	توسط جامعه پاکستانی و هندی اداره می شود و روحانی آن آقای باقری است
۳	مرکز اسلامی الهدی	عربی	جامعه لبنانی آن را اداره می کنند. روحانی آن آقای جزایری است.
۴	امام مهدی	فارسی	جمعی از ایرانیان ما آن را اداره می کنند و در منطقه مرکزی شهر قرار دارد.
۵	مرکز اسلامی ولی عصر (ع)	فارسی	در شمال شرقی تورنتو قرار دارد و توسط جمعی از ایرانیان ما اداره می شود.
۶	انجمن فرهنگی	فارسی	توسط افغانی ها اداره می شود.
۷	مؤسسه اسلامی بلال	English	جمعی از مستبصران آن را اداره می کنند.
۸	مؤسسه مطالعات اسلامی	English	مؤسسه ای آموزشی است.
۹	جامعه اسلامی افغانیها	فارسی	جمعی از افغانیها آن را اداره می کنند
۱۰	مرکز اسلامی معصومان	اردو English	متعلق به جامعه خوجه می باشد.
۱۱	مرکز بنی هاشم	ارثو	متعلق به مسلمانان شبه قاره می باشد.
۱۲	مرکز اجتماعی اسلامی	English	در محل مسکونی در شمال تورنتو قرار دارد.
۱۳	مرکز عراقی	عربی	به جمعی از عراقی ها تعلق دارد.
۱۴	مجمع اهل بیت (ع) در کانادا	English	به منظور ارتباط مراکز اسلامی در کانادا افتتاح شده است.

شماره	نام مرکز اسلامی	زبان	مشخصات
۱۵	مرکز امام علی (ع)	فارسی	محل اجتماع جمعی از ایرانیان است.
۱۶	مسجد الرسول الاعظم (ص)	عربی	به جمعی از عرب زبانان و عراقی ها تعلق دارد.
۱۷	Nasimco	English	یک عراقی ساخته است.
۱۸	مؤسسه الحسین	عربی	مسجد را تاجری عراقی ساخته است.
۱۹	مؤسسه اسلامی ایمان	اردو	متعلق به جمعی از هندی ها و پاکستانی ها است.
۲۰	مرکز القائم	اردو	متعلق به پاکستانی ها می باشد.
۲۱	اتحاد جهانی	English	دفتر جامعه جهانی خوجه ها
۲۲	باب العلم	اردو	مربوط به برخی هندی ها و پاکستانی ها
۲۳	کنیزان زهراء	اردو	متعلق به خواهانی از هند و پاکستان
۲۴	مرکز فرهنگی ایران	فارسی	متعلق به جمعی از ایرانیان
۲۵	سازمان آموزش اسلامی	English	مؤسسه آموزشی در تورنتو است.

۲- شهر وندزر Windsor

شهر وندزر در کنار مرز کانادا با آمریکا قرار دارد و حدود ۱۰ هزار نفر شیعه در شهر وندزر زندگی می کنند. بخش مهمی از آنان عرب زبانان لبنانی و عراقی هستند. آنان در این شهر، دارای ۴ مرکز اسلامی می باشند :

۱. جماعت اسلامی وندزر

۲. Ahlul Bayt Centre

۳. مرکز المهدی

۴. Alhussein foundation

۳- شهر اتاوا Ottawa

اتاوا مرکز کانادا محسوب می شود. تعداد مردم اتاوا با حومه آن در حدود ۹۰۰۰۰ نفر است و در حدود ۱۲۰۰۰ نفر شیعه در آن زندگی می کنند.

مراکز اسلامی مهم آنان عبارتند از :

۱. Ahlul Bayt Centre که توسط لبنانی ها اداره می شود. امامت مرکز بر عهده آقای

علی ابوریا است .

۲. مسجد ابوذر.

۳. مرکز اسلامی پاکستانی ها و اردوزبانان که متعلق به جامعه خوجه و پاکستانی

است .

۴. مرکز الرسول الاعظم(ص) که توسط عراقی ها اداره می شود.

۵. فرهنگسرا که وابسته به سفارت جمهوری اسلامی می باشد.

۶. مؤسسه البتول متعلق به جمعی از عراقی ها و خلیجی ها .

۴- شهر کچنر Kitchener

کچنر و واترلو از جمله شهرهای دانشگاهی در کانادا هستند. تعداد مردم آن در حدود

۴۰۰۰۰ نفر است. تعدادی از دانشجویهای مسلمان، از جمله جمعی از دانشجویهای ایرانی

در آن شهر حضور دارند .

مراکز آنان عبارتند از :

۱. مرکز متعلق به جامعه خوجه ها

۲. مؤسسه اسلامی خدمات انسانی

۵- شهر هملتون Hamilton

هملتون، شهری صنعتی است و کارخانه های بزرگ فلزات در آن وجود دارد و تعداد

ساکنان آن ۶۰۰۰۰ نفر می باشد.

حدود ۳۰۰۰ نفر شیعه در آن شهر زندگی می کنند که عمدتاً لبنانی، ایرانی، عراقی و

پاکستانی می باشند .

مراکز آنان عبارتند از :

۱. مرکز اسلامی Al Wakaya که متعلق به جامعه لبنانی ها است.

۲. مرکز اسلامی رضوی که به جامعه خوجه ها و پاکستانی هاتعلق دارد.

۶- شهر St. Catherine

در شهرهای مذکور بالغ بر ۴۰۰۰۰۰ نفر زندگی می کنند .
شمار اندکی از شیعیان لبنانی، ساختمانی را در کنار آبشارهای بزرگ کانادا به عنوان مرکز اسلامی افتتاح کرده اند .

۷- شهر London Ontario

شهر مذکور در غرب شهر تورنتو قرار دارد و در حدود ۴۵۰۰۰۰ نفر در آن زندگی می کنند .

مراکز شیعی عبارتند از :

مرکز الامام المهدی (عج) Ahlul Bayt Centre

ب- استان کوبک Quebec

کوبک، استان فرانسه زبان کانادا است. مرکز آن، شهر کوبک و شهر بزرگ آن مونترال می باشد .

شهر مونترال Montreal

این شهر در کنار رودخانه بزرگ سنت لورنس قرار دارد و حدود ۳۰۰۰۰۰۰ نفر در آن زندگی می کنند. چهار دانشگاه بزرگ در آن شهر قرار دارد.

۱. دانشگاه مک گیل ۲. دانشگاه کنکوردیا ۳. دانشگاه مونترال ۴. دانشگاه کوبکدر حدود ۵۰۰۰۰ نفر شیعه از اقوام گوناگون در شهر مونترال زندگی می کنند و دارای مراکز و مساجد متعددی هستند. تعدادی از دانشجویهای شیعه از جمله دانشجویهای ایرانی در دانشگاههای بزرگ مذکور حضور دارند. دانشگاه مک گیل، دارای دپارتمانی در خصوص اسلام شناسی می باشد .

مراکز آنان عبارتند از:

شماره	نام مرکز اسلامی	زبان	مشخصات
۱	مرکز Ahlul Bayat	عربی	متعلق به عراقی‌های است و امام آن آقای ناصری می‌باشد
۲	مرکز Al Hedaya	عربی	به لبنانی‌ها تعلق دارد
۳	مرکز ارشاد اسلامی	فارسی	متعلق به جمعی از ایرانیان
۴	انجمن اسلامی دانشجویان	فارسی	متشکل از جمعی از دانشجویان ایرانی کشورما است.
۵	Haydari Centre	English اردو	متعلق به جامعه خوجه و پاکستانی‌ها می‌باشد
۶	مرکز اسلامی لبنانی	عربی	وابسته به مجلس اعلای شیعه در لبنان است.
۷	مؤسسه الزهراء	عربی	به هواداران آقای شیرازی تعلق دارد
۸	مؤسسه آقای خویی	عربی	شعبه مؤسسه آیت الله خویی است.
۹	سازمان زنان	English	متعلق به اقوام گوناگون
۱۰	مؤسسه الحوراء	عربی	متعلق به عراقی‌ها است.

ج - استان آلبرتا Alberta

استان آلبرتا در غرب کانادا قرار دارد و شهرهای مهم آن ادمنتون و کلگری می باشند

۱. شهر ادمنتون Edmonton

ادمنتون، مرکز آلبرتا است و در حدود ۱۰۰۰۰۰۰ نفر در آن زندگی می کنند . مراکز شیعه عبارت است:

۱. مرکز اسلامی عراقی و لبنانی ۲. مرکز اسلامی اثناعشری که توسط جامعه خوجه در شهر ادمنتون اداره می گردد.

۲. شهر کلگری Calgary

کلگری، در استان آلبرتا قرار دارد و حدود ۸۰۰۰۰۰ نفر در آن زندگی می کنند و در منطقه نفتی کانادا قرار دارد. حدود ۸۰۰۰ نفر از شیعیان در آن شهر زندگی می کنند که بیشتر آنان از کشورهای ایران، عراق، شبه قاره، افغانستان و لبنان به آن شهر مهاجرت نموده اند .

دو مؤسسه آنان عبارتند از :

۱. مرکز اسلامی عراقی ها به نام الغدیر۲. مرکز معروف به انجمن حسینی که متعلق به مردم شبه قاره است .

۳. شهر بروکس Brooks

شهر کوچکی است و در شرق شهر کلگری قرار دارد و حدود صد و پنجاه نفر شیعه در آن زندگی می کنند و مجالس مذهبی خود را در منازل، برگزار می کنند. اکثر آنان از مهاجران عراقی هستند .

۴. شهر فورت مک موری Fit Mc Murray

در حدود صد تن از شیعیان در شهر مذکور که در شمال شرقی استان آلبرتا قرار دارد زندگی می کنند و در حال حاضر فاقد مرکز اسلامی مناسب می باشند .

د- استان British Columbia

استان مذکور در غرب کانادا و در ساحل اقیانوس آرام قرار دارد. مرکز آن، شهر ونکوور است .

شهر ونکوور Vancouver

آن شهر در مجاورت مرز کانادا و آمریکا قرار دارد، از نظر آب و هوا در کانادا از شهرهای معروف است. در حدود ۱۵۰۰۰۰۰ نفر در آن شهر زندگی می کنند. در حدود ۴۰۰۰۰ نفر از شیعیان در آن شهر زندگی می کنند.

ملیت و تعداد

ایرانی حدود ۳۰۰۰۰

عراقی حدود ۲۵۰۰

افغانی حدود ۱۰۰۰

پاکستانی ها و خوجه حدود ۲۰۰۰

لبنانی حدود ۵۰۰

حجازی ها و... حدود ۴۰۰۰

مراکز آنان عبارت است:

شماره	نام مؤسسه	زبان	مشخصات
۱	مسجد (الزهراء)	English اردو	متعلق به جامعه خوب است.
۲	Husseini Centre	فارسی	توسط جمعی از مهاجران افغانی افتتاح شده است.
۳	مرکز اسلامی المهدی	فارسی	جمعی از ایرانیان آن را اداره می کنند.
۴	مرکز اسلامی الکوثر	عربی	متعلق به عراقی ها است.
۵	مؤسسه اسلامی لبنانی	عربی	متعلق به جامعه لبنانی ها.
۶	مرکز Al thaqlain	عربی	متعلق به عراقی ها
۷	آکادمی اسلامی	English	مسئول آن آقای قاسمعلی است.
۸	Shia Federation	English	متعلق به عموم است.

هـ - استان Manitoba

استان مذکور در جنوب کانادا قرار دارد. مرکز آن، شهر ونی پگ می باشد .

شهر ونی پگ Winnipeg

در حدود ۵۰۰۰۰۰ نفر در آن زندگی می کنند.

جمعی از شیعیان، مؤسسه ای را به نام مرکز اهل بیت(ع) به ثبت رسانده و محل موقتی را جهت انجام مراسم مذهبی اجاره کرده اند و در حال حاضر عمده مراسم مذهبی

خود را در سالن های عمومی شهر برگزار می کنند. کلاسهای آموزش زبان و معارف مذهبی را برای فرزندان خود در روزهای شنبه هر هفته برگزار می کنند.

و - استان ساسکچوان Saskatoon

در حدود ۳۰۰۰۰۰ نفر در آن زندگی می کنند. تعداد کمی از شیعیان در آن زندگی می کنند. اکثر آنان کسانی هستند که از عراق و لبنان به آنجا مهاجرت نموده اند. آنان دارای مرکزی اسلامی هستند که مراسم مذهبی خود را در آنجا برگزار می کنند.

شهر هالی فکس

جمعی از مهاجران مانند عراقی های مهاجر هم در شهر هالی فکس واقع در شرق کانادا زندگی می کنند و دارای مرکزی اسلامی می باشند.

مراسم مختلف مذهبی مربوط به محرم در کانادا و در شهرهای مختلف هرساله در روزهای آغازین ماه محرم و سوگواری حضرت سیدالشهدا علیه السلام برگزار می گردد. با توجه به پراکندگی شیعیان در شهرهای مختلف و وجود سازمان های شیعی گوناگون مبتنی بر ملیت های مختلف که هر یک ویژگی های فرهنگی کشور محل تولد خویش را نیز دارا هستند، مراسم مذهبی عاشورا که توسط این گروه هادر شهرهای کانادا برگزار می شود، براساس آداب و سنن خاص کشورهای مبدأ مهاجران انجام می گیرد و به عبارت دیگر هر گروه شیعه براساس آداب و سنن مرسوم مناسبت های مذهبی در کشور خویش به برگزاری مراسم مذهبی در کانادا نیز مبادرت می ورزد.

البته شکل کلی و عمومی مراسمی که به شیوه مشترک میان شیعیان با ملیت های مختلف انجام می گیرد با توجه به مقتضیات محیط برخی ویژگی های خاص خود را نیز دارد .

برجسته ترین ویژگی مراسم عزاداری مشترک در میان جامعه شیعیان کانادا، برگزاری مجالس سخنرانی است. به عبارت دیگر شیعیان با دعوت از روحانیون از کشورهای مختلف مانند عراق، لبنان، هند، پاکستان و ایران در ایام سوگواری از سخنان آنها استفاده می کنند و حتی این سخنرانی ها نیز کمتر حالت احساساتی کشورهای

شیعی را دارد؛ بلکه سعی براین باور است که در این محافل بیشتر به وجه تاریخی و علمی مسئله عاشورا و درس های تاریخی آن پرداخته شود.

البته قابل توجه است که در مراسم عاشورا در کانادا شیوه مرسوم عزاداری شیعیان یعنی سینه زنی و نوحه خوانی نیز انجام می گیرد که همان طور که ذکر شد به تناسب ملیت برگزارکنندگان مراسم از شیوه های عزاداری مرسوم هر کشور استفاده می گردد. اغلب این مراسم سوگواری در مکان های سرپوشیده و مراکز تجمع شیعیان مانند حسینیه های مختلف برگزار می شود و نمود بیرونی و راه اندازی دستجات عزاداری ندارد.

اخیراً برخی شیعیان در بعضی از شهرهای کانادا برای مطرح ساختن شیعه به عنوان یک جامعه ملموس در کانادا اقدام به برگزاری راه پیمایی به صورت دسته های عزاداری در خیابان های شهرهای این کشور نموده اند که در این رابطه می توان به انجام سینه زنی و زنجیرزنی توسط یکی از گروه های شیعه

به نام (mohammed research centre a al) در تورنتو طی چندساله اخیر اشاره نمود که برای اولین بار در سال ۱۹۹۳ در مطبوعات نیز منعکس گردید.

در برگزاری این مراسم شیعیان به صورت کاملاً سنتی به عزاداری عاشورا می پردازند. در پایان مراسم نیز پرچمی را به یاد امام حسین علیه السلام در برابر شهرداری تورنتو به اهتزاز درمی آورند.

در نخستین سال برگزاری این راهپیمایی پرچم جمهوری اسلامی ایران به این عنوان به اهتزاز درآمد.

یکی دیگر از ابتکاراتی که در راستای بزرگداشت قیام حسینی در کانادا انجام شده است، تهیه و نصب پوسترهایی در معرفی امام حسین علیه السلام و قیام عاشورا در وسائط نقلیه عمومی شهر تورنتو بود که درسال گذشته به وسیله یکی از گروه های شیعه در تورنتو انجام پذیرفت.

در شهر اتاوا نیز با برنامه ریزی شیعیان پاکستانی مراسمی به نام (hissian day) در مسجد اهل تسنن اتاوا برگزار می گردد که در آن با دعوت از اساتید دانشگاهی کانادا و ایالات متحده به بررسی قیام عاشورا می پردازند.

در دیگر شهرهای کانادا نیز گروه های مختلف شیعه مراسم عزاداری عاشورا را برگزار می کنند که در همه آنها روحانیون به سخنرانی و موعظه و بررسی قیام عاشورا می پردازند و مراسم نوحه خوانی به زبان های مختلف انجام می شود.

گفتنی است که شیعیان در شهرهای مختلف کانادا با اجاره یا خرید اماکنی اقدام به راه اندازی مسجد حسینی و یا انجمن های شیعی نموده اند.

عمده ترین آنها مجمع اهل بیت (ع) آمریکای شمالی است که در شهر تورنتو قرار دارد و می کوشد تا گروه های مختلف شیعه را در کانادا تحت پوشش قرار دهد.

بزرگترین مسجد شیعیان نیز در شهر تورنتو قرار دارد و به نام مسجد شیعیان جعفری تورنتو معروف است . (برگرفته از سایت www.Hoseini.org).

نمونه ای از اخبار مربوط به مراسم شیعیان را در تورنتو و برخی از شهرهای دیگر کانادا می توان در آدرس زیر مشاهده نمود: WWW.Hoseini.org/ruydad.htm

شیعیان بیش از ۲۰ درصد جمعیت مسلمان شمال آمریکا

با وجود آنکه شیعیان شمال آمریکا به لحاظ جمعیت شناسی، پدیده نسبتاً جدید در شمال آمریکا هستند، اما جامعه آنها در آمریکا و کانادا در حال توسعه است.

در حقیقت، براساس سرشماری انجام شده در مؤسسه الهدی و تخمین های انجام شده بر اساس آن، این جامعه با گام های بلندی در حال رشد است.

در سال ۱۹۵۴، یک سرباز لبنانی بازمانده از جنگ جهانی دوم، فدراسیون انجمن اسلامی (FIA) را تأسیس کرد. این سازمان امروزه ساختمان ها و زمین های اردوگاهی زیادی در اختیار دارد، نشریه ستاره مسلمان (Muslin Star) را منتشر می کند، و فارغ التحصیل های دبیرستانی را جهت شرکت در کالج ها، بورسیه می نماید.

از زمان تأسیس FIA، شیعیان در آمریکا و کانادا در حدود ۲۹۲ مسجد، ۷۳۰ مصلی، ۷۵۰ حسینی، ۸۷۲ جامعه / انجمن، ۳۳۷ مرکز فرهنگی، ۹۳۵ کلاس ابتدایی و راهنمایی، ۸۳ نشریه، و تعداد شگفت انگیز ۱۳۲۹ برنامه فرهنگی را تا سال ۱۹۹۵ برگزار کرده است.

از آن تاریخ به بعد، تقریباً هر سال ۲۵ کنفرانس، گردهمایی، نشست های علمی محدود و اردو برگزار گردیده است تا این جامعه بزرگ و تعداد رو به افزایش شرکت کنندگان در هر سال را تحت پوشش قرار دهد.

رشد آگاهی اسلامی در طول ۲۵ سال گذشته به صورت قابل ملاحظه ای ارتقاء یافته است. مسلمانان کانادا، دست کم در یک شهر از هر استان مسجیدی دارند که از آن میان، شهرهای Nova, Manitoba, Saskatchewan, Alberta, British Columbia, Quebec, Ontario, New Foundland, New Brunswick, Scotia و جزیره پرنس ادوارد ده منطقه با بیشترین تراکم جمعیتی هستند.

این مسجدها، مراکز برگزاری طیف وسیعی از فعالیت های فرهنگی، از نماز جمعه و مراسم های جشن گرفته تا مراسم ازدواج و وفات و کلاس های آموزشی، را شامل می گردد. در ایالات متحده، ایالت های Florida, Texas, New york, California, Indiana, Virgina, Georgia, New jersey, Michigan, Ohio, Illinois, Maryland دارای بزرگترین جامعه شیعه / مسلمان فعال می باشند.

بر اساس آمار، در سال ۱۹۹۵ در استان Ontario در کانادا، ۳۲۵۰۰۰ مسلمان زندگی می کردند که ۷۸۰۰۰ نفر آنها شیعه بودند.

در ۱۰ استان از کانادا که در بالا از آنها نام برده شد، در کل ۱۱۱۱۰۰۰ مسلمان زندگی می کردند که دست کم ۲۵۶۰۰۰ نفر آنها شیعه بودند. به علاوه از هر ۱۱۲ مسجد، ۲۷ مسجد متعلق به شیعیان بود. از آن تاریخ به بعد در حدود ۱۸ درصد رشد در این آمار وجود داشته است که بر اساس این پیش بینی، ۱/۴ میلیون مسلمان هم اکنون در کانادا زندگی می کنند و حدود ۳۰۰/۰۰۰ نفر آنها شیعه می باشند.

بر اساس گزارشی، بیش از ۲۰۰/۰۰۰ نفر هر ساله به اسلام تغییر دین می دهند. بر اساس پیش بینی ها، به لحاظ جمعیت شناسی، شیعیان تقریباً ۱/۸ میلیون از جامعه عظیم هشت میلیونی مسلمان آمریکایی را تشکیل می دهند.

شیعیان برزیل

برزیل کشوری بزرگ در آمریکای جنوبی است که پایتخت آن شهر برزیلیا است. این منطقه از آمریکای لاتین توسط پرتغالی ها در سال ۱۵۰۰ گشوده شد و مستعمره آنان بود. به همین دلیل زبان رسمی این کشور پرتغالی و در حال حاضر حکومت آن جمهوری فدرال است.

این حکومت به آزادی ادیان معتقد بوده و پیروان ادیان مختلف از جمله مسلمانان می‌توانند شعائر دینی خود را آزادانه در این کشور برپا کنند. اسلام از طریق مهاجرت از آفریقا و برخی از سرزمین‌های تحت سلطه عثمانی، برای نخستین بار وارد برزیل شده و در دهه‌های گذشته، این مهاجرت روبه‌گسترش نهاده است.

نقشه شماره ۲۶۷: نقشه برزیل

امروزه جمعیت مسلمانان برزیل به یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفر می‌رسد که اکثر آنها عرب و از کشورهای سوریه، لبنان و عده کمی نیز از مصر، مراکش و دیگر ملیت‌ها هستند.

اولین مسجد برزیل، سال ۱۹۵۶ در ساوپائولو رسماً افتتاح شد و در حال حاضر بیش از ۸۰ انجمن اسلامی و نزدیک به ۵۰ مسجد و نمازخانه در نقاط مختلف این کشور وجود دارد. از ۴۰ سال گذشته تاکنون تغییرات و پیشرفت‌های بسیاری در اوضاع فرهنگی

مسلمانان برزیل رخ داده به طوری که طی سه دهه گذشته حدود ۴۰ مسجد ساخته شده است .

شیعیان برزیل از سال ۱۹۸۵ تا کنون انجمن ها، مراکز و مؤسسات اسلامی فراوانی را در این کشور تأسیس کردند که مسلمانان، اعم از شیعه و سنی در آن نماز می گزارند . مسجد محمد رسول الله(ص) و حسینیه امام خمینی(ره) که زیر نظر شورای خیریه اسلامی برزیل اداره می شود از بزرگ ترین و مهم ترین مراکز شیعی در برزیل به شمار می رود که فعالیت های گسترده ای انجام می دهند.

مهم ترین فعالیت شیعیان برزیل به جز برگزاری مراسم عبادی و غیره تلاش برای نشر معارف اسلامی است. آنان اقدامات سودمندی در زمینه انتشار کتاب های اعتقادی از جمله نهج البلاغه، نظام حقوق زن در اسلام، شیعه در اسلام و... انجام داده و این آثار را به زبان پرتغالی ترجمه کرده اند .

حسین الخزرجی یکی از روحانیون مقیم برزیل در باره فعالیت شیعیان در این کشور می گوید: ما در برزیل یک مرکز اسلامی با فعالیت های گسترده و چندین مسجد داریم. مراسم و مجالس دینی شیعیان برزیل در این مساجد به صورت مرتب برگزار می شود. ما در ایام شهادت و ولادت همه معصومین - علیهم السلام - مراسم داریم. همچنین مجالسی را برای قرائت قرآن، دعای کمیل و آموزش مسائل فقهی تدارک دیده ایم که با استقبال بسیار پرشور مردم - بویژه جوانان - برگزار می شود.

فعالیت های دیگر ما تألیف و ترجمه کتب دینی به زبان پرتغالی - که زبان اکثر مردم برزیل است - می باشد. به همین منظور دارالترجمه ای را تأسیس کرده ایم و بحمدالله تا کنون ده ها مقاله و کتاب را ترجمه و ۱۵ کتاب را با تیراژهای پنج تا شش هزارتایی منتشر کرده ایم. این کتاب ها در سراسر برزیل و همچنین در سایر کشورهای که زبان رسمی شان پرتغالی است توزیع می شود.

اولین کتابی که ترجمه کردیم الاسلام فی اسسه در موضوع «اصول عقاید شیعه» بود. کتاب دیگر بنی الاسلام و آل البيت است که در حدود چهارصد صفحه به زندگی پیامبر(ص) و سایر معصومین - علیهم السلام - و نیز جهاد فکری و اعتقادی آنان و رنج هایی که این بزرگواران در این راه کشیده اند پرداخته است. کتاب الحقوق از دیگر آثار ترجمه شده

است. علاوه بر اینها کتابی درباره «امام خمینی(ره) و عوامل پیروزی انقلاب اسلامی» و کتابی نیز درباره «امام مهدی (عج)» منتشر شده است.

کتاب دیگری در «موضوع نهج البلاغه» ترجمه شده که از تألیفات «مقام معظم رهبری» است. علاوه بر ترجمه کتب، تعداد زیادی ادعیه هم به زبان پرتغالی ترجمه شده است که از بین آنها می توان به «دعای افتتاح»، «دعای سحر» و «ادعیه ماه مبارک رمضان» اشاره کرد.

نکته قابل توجه در مورد این کتاب ها آن است که این کتاب ها در سرتاسر برزیل پخش شده و حتی نسخه هایی از آنها را نیز برای رئیس جمهور، وزیران، نمایندگان مجلس، کلیساها و پیروان سایر ادیان ارسال می شود.

اکثر کتاب ها در رابطه با مبانی فکری و اعتقادی اسلام و هویت دینی است، چون بیشتر مردم برزیل نسبت به اسلام آگاهی ندارند. یکی از کتاب های اعتقادی مهمی که ترجمه شده کتاب شیعه در اسلام نوشته «علامه طباطبائی» است. همچنین یکی از برادران اهل سنت در آنجا قرآن و نهج البلاغه را به پرتغالی ترجمه کرده است.

ما امیدواریم که حرکت ترجمه و تألیف کتب اسلامی با سرعت بیشتری رو به جلو حرکت کند و به همین منظور قصد داریم کتابخانه بزرگی را نیز احداث کنیم. جامعه برزیل واقعاً تشنه معارف اسلام و اهل بیت - علیهم السلام - است ولی متأسفانه بسیاری از برزیلی ها در باره اسلام و احکام آن آگاهی چندانی ندارند.

آقای خزرچی می افزاید: بسیار اتفاق افتاده است که من در دانشگاهی در مورد اسلام صحبت کنم و پس از آنکه به تبیین مسائل آن می پردازم، بسیاری از دانشجویان برای اسلام آوردن نزد من می آیند. همه اینها نشان دهنده پاکی قلب آنهاست و اینکه آنان فقط گرفتار ناآگاهی اند، چون کلیساها، مراکز دینی مسیحی و رسانه ها به آنها آگاهی نمی بخشند. امروزه در اکثر مناطق برزیل می توانیم شیعه بیابیم، ولی اکثریت در «سائوپائولو» ساکن هستند. علاوه بر آن تعداد زیادی هم در «ریودوژانیرو»، «فوز»، و «کورتیوه» زندگی می کنند که ان شاءالله هر روز بر تعدادشان افزوده خواهد شد. چند مدرسه دینی شیعی نیز در برزیل فعال است. اولین آنها در سائوپائولو احداث شد.

در کورتیوه و فوز نیز مدرسه دینی وجود دارد. در مدرسه دینی فوز بین ششصد تا هفتصد نفر حضور دارند. در مدرسه رسول الله(ص) سائوپائولو حدود دویست نفر

مشغول تحصیل علوم دینی اند. برای احداث مدارس جدید هیچگونه محدودیتی وجود ندارد. هرکسی با هر مذهبی می تواند در این کشور مرکز علمی یا فرهنگی احداث کند و کشور برزیل به این آزادی معروف است.

در حال حاضر ما پنج مسجد داریم که در شهرهای سائوپائولو، کورتیوه و فوز واقع شده اند. این مساجد با مساجد برادران اهل سنت هم رابطه خوبی دارند. آنان در مجالس دینی ما شرکت می کنند و ما هم در مناسبت های مختلف به مساجد آنها می رویم. برادران اهل سنت حدود پانزده مرکز اسلامی در برزیل دارند و تعداد مساجدشان هم بیشتر است.

شیعیان آرژانتین

کشور آرژانتین در آمریکای جنوبی، حدود ۳۹۵۳۷۹۴۳ (در سال ۲۰۰۵) جمعیت دارد. نوع حکومت آن جمهوری و مرکز آن بوئنوس آیرس است. دین رسمی کشور مسیحیت و حدود ۹۳ درصد از مردم کاتولیک هستند.

کشف این دیار توسط مستعمرین اسپانیایی از اوایل سده شانزدهم میلادی آغاز شد. در سال ۱۸۱۶ بوئنوس آیرس و سرزمین های مجاور آن به نام ایالات متحده لاپ تاتا پس از ۳۰۰ سال استقلال یافت. در حال حاضر مردم این کشور به زبان اسپانیولی سخن می گویند.

نسلی از مسلمانان کهن از اندلس قدیم، در شمار نخستین مهاجران مسلمان به آرژانتین هستند. اما مهاجرت سایر مسلمانان عرب و غیرعرب از اواخر قرن نوزدهم آغاز شده و اکنون ۱/۴ ساکنان این کشور مسلمان هستند.

اقلیت شیعیان آرژانتین را مهاجرین لبنانی، برخی از آرژانتینی های مسلمان شده و نیز شماری از سوری هایی که علوی یا دوازده امامی هستند، تشکیل می دهند. سایر مسلمانان آنجا سنی مذهب هستند. تعداد مسلمانان آرژانتین حدود یکصد تا پانصد هزار نفر تخمین زده می شود. ولی این آمار رسمی نیست و درکل کشور تعداد مساجد و انجمن های اسلامی محدود است.

جمعیت شیعیان این کشور حدود چند هزار نفر بوده و بیشتر آنان در شرق پایتخت زندگی می کنند. در این منطقه یک مسجد، یک حسینیه و یک مدرسه ابتدایی و راهنمایی و

دبیرستان و نیز یک سالن عمومی برای اجتماعات دارد. در این منطقه حدود ۱۰۰۰ تا ۱۵۰۰ شیعه زندگی می کنند و بقیه در استان های دیگر ساکنند.

در آرژانتین طبق معمول، شمار مهاجران شیعه از بومیان بیشتر است. این مهاجران غالباً قدیمی و برخی از نسلهای دوم و سوم آنان از آموزه های اسلامی دور شده اند. پیش از انقلاب اسلامی، شیعیان در این کشور مدرسه اختصاصی نداشتند و صرفاً در مراسم روز عاشورا و ایام خاص از ماه مبارک رمضان جمع شده و مراسم روضه خوانی و احیاء داشتند.

آنچه پس از انقلاب اسلامی رخ داد، احیای اسلام و تشیع در میان مسلمانان مقیم آرژانتین بود، به طوری که نسلی از جوانان نیز به این مجالس گرایش پیدا کردند. هم اکنون شیعیان در آرژانتین برنامه های زیادی دارند. یکی از مهم ترین اقدامات فرهنگی، ترجمه بیش از دویست کتاب به زبان اسپانیولی است که یکی از آنها کتاب الحیاء از محمد رضا حکیمی است.

مرکز آل البیت در لبنان، تا کنون بیش از هشتاد جلد کتاب به این زبان ترجمه و منتشر کرده است. تعدادی روزنامه، محلی و برنامه های رادیویی به زبان اسپانیولی وجود دارد و جوانان این کشور هم اکنون درباره اسلام اطلاعات خوبی دارند.

تشیع در این کشور به رسمیت شناخته شده و مساجد و اماکن مذهبی آن، ثبت شده و قانونی هستند. درگذشته شیعه و سنی به عنوان مسلمان در کنار یکدیگر زندگی می کردند، ولی با فشار وهابیت و سعودی ها بین آنان اختلاف ایجاد شد و مراکزشان از یکدیگر جدا شد.

با این وجود هنوز هم این اتحاد در بین مسلمانان وجود دارد، به طوری که مواردی از ازدواج میان شیعه و سنی وجود دارد. جشن ولادت رسول اکرم (ص) نیز به طور مشترک توسط آنان برگزار می شود.

وهابی ها در این کشور فعالیت زیادی دارند و در واقع آرژانتین مرکز آنان در آمریکای لاتین است.

شیعیان اغلب تاجر و بیشتر به تجارت و صادرات گوشت می پردازند. به همین دلیل از لحاظ اقتصادی دارای وضع زندگی متوسطی هستند. آنان انجمن خیریه محدودی با کمک

دولت برای رسیدگی به مسلمانان و غیر مسلمانان دارند. شیعیان در رادیو با اجاره ساعاتی در هفته، برنامه هایی اجرا می کنند.

در تلویزیون نیز به برنامه هایی دعوت می شوند ولی در مواردی نیز تحت فشار و بی احترامی قرار می گرفته و با فشار یهودیان تهمت هایی به شیعیان نسبت داده می شود. یک روزنامه به نام «المایزین» از سوی شیعیان منتشر می شود. دو مجله دیگر به نام کوثر و ثقلین، به زبان اسپانیایی و یک مجله هم برای کودکان منتشر می شود.

در آمریکای لاتین سه کشور به لحاظ وجود شیعیان کلیدی هستند: ونزوئلا، آرژانتین و برزیل. در بقیه کشورها هرچند مسلمانان ساکن هستند ولی موقعیت کلیدی ندارند. در نیکاراگوئه هم تعدادی شیعه وجود دارد، ولی رشد چندانی نداشته اند. شماری طلبه آرژانتینی در ایران تحصیل کرده و برخی از آنان در کشور خود مشغول فعالیت های تبلیغی و دینی هستند. یکی از روحانیون فعال شیعه آقای عبدالکریم پاس است که سالها در قم تحصیل کرده است.

مهم ترین مراکز فرهنگی - اسلامی آرژانتین که متعلق به شیعیان است، عبارت است از:

مسجد التوحید و مرکز فرهنگی و مدرسه علمیه وابسته به آن که در بوئنوس آیرس قرار دارد. مدیریت این مسجد و مدرس با آقای عبدالکریم پاس (پاز) است که در سال ۱۹۸۶ افتتاح شده و در طول این دوران همیشه طلابی داشته است.

نقشه شماره ۲۶۸: نقشه آرژانتین

جمعیت عربی - اسلامی، از جمعیت های اسلامی متعلق به شیعیان در آرژانتین است. جمعیت اعلای اسلامی، گروهی متعلق به همه مسلمانان است که شیعیان در آن نماینده دارند.

تعدادی انجمن و جمعیت متعلق به علوی ها در این کشور وجود دارد که غالب آنها در بوئنوس آیرس فعال هستند. مرکز پان اسلامیک در شهر توکومان قرار دارد و نماز جمعه در آن اقامه می شود.

مسجد الشهد از نخستین مساجد شیعیان در شهر توکومان است که حوزه علمیه نیز دارد و آقای محمود عید مدیریت آن را بر عهده دارند. این مدرسه نیز برنامه درسی مشخص دارد و به تربیت تعدادی طلبه مشغول بوده و هست.

مدرسه عربی - اسلامی آرژانتین در همین شهر به سال ۱۹۸۵ افتتاح شده و با مدیریت یوسف دروبی که از شیعیان علوی است، اداره می شود.

در شهر کوردوبا نیز جمعیت عربی - اسلامی کوردوبا، جمعیت جوانان مسلمان و مسجد شیخ ساطع الجمیل که با معماری بسیار زیبایی در سال ۱۹۸۴ بنا شده، از مراکز اسلامی - شیعی این شهر می باشد.

گروه هایی از شیعیان در بسیاری از کشورهای آمریکای لاتین وجود دارد که اطلاعات دقیقی از آنان در دست نیست. این جوامع، غالباً مهاجرانی هستند که به محض آشنایی با یکدیگر، غالباً به هدف برگزاری نماز جماعت و مراسم عاشورا، اقدام به اجتماعاتی می کنند.

تشیع در گویان

کشور کوچک گویان از جمله کشورهای آمریکای لاتین است که مدتی مستعمره هلند و سپس برای مدتی طولانی انگلیس بود و در سال ۱۹۶۶ استقلال خود را به دست آورد. مسلمانان این کشور ۱۳۰ هزار نفرند که هفده درصد جمعیت این کشور را تشکیل می دهند.

تا سال ۱۹۷۹ که انقلاب اسلامی ایران رخ داد، تنها مذهب حنفی که بیشتر از طریق مبلغان هندی در آنجا ترویج می شد، در آن کشور وجود داشت. از این زمان به بعد، به تدریج تشیع به گویان راه یافت.

برای نخستین بار یک قاری مسلمان ایرانی به این کشور رفت و نخستین ارتباطات با تشکل های اسلامی برقرار شد. یک روحانی ایرانی با نام محمد حسن ابراهیمی برای مدتی در آنجا اقامت کرد و به فعالیت های مذهبی از طریق رادیو و تلویزیون و همین طور مطبوعات مشغول شد. وی در ۱۵ اردیبهشت سال ۸۳ پس از اجرای برنامه های مذهبی از طرف افرادی ربوده شده و به شهادت رسید.

شیعیان گویان، در ایام محرم به سوگواری به سبک هندی ها پرداخته و آن را تازیا که همان تعزیه است می پردازند.

نقشه شماره ۲۶۸: نقشه گویان

نقشه شماره ۲۶۹: پراکندگی مذاهب در آسیا

